

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2024-36-147-161>

УДК: 378.147:811'243

Бахмат Наталія Валеріївна,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Кам'янець-Подільський, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6248-8468>
bakhmat.nataliya@kpnu.edu.ua

Сторчова Тетяна Володимирівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови,
керівник відділу міжнародних зв'язків
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Кам'янець-Подільський, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4830-2062>
storchova.tetyana@kpnu.edu.ua

Хоптяр Алла Олександрівна,

кандидат філологічних наук,
декан факультету іноземної філології,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Кам'янець-Подільський, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4277-3856>
khoptyar.alla@kpnu.edu.ua

**МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ПЛАТФОРМА ПІДВИЩЕННЯ
РІВНЯ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ**

Анотація. У статті розглянуто дієві механізми впливу міжнародної академічної мобільності на покращення якості володіння іноземними мовами здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками, зокрема у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка. З'ясовано ступінь достатньої зацікавленості та/або належної здатності до навчання здобувачів К-ПНУ в умовах міжнародної академічної мобільності шляхом аналізу проведеного опитування. Визначено інституційний потенціал впровадження міжнародної академічної мобільності у К-ПНУ, а також досліджено характеристики освітньо-наукового середовища К-ПНУ як платформи забезпечення володіння іноземними мовами у контексті якісних та кількісних показників міжнародної академічної мобільності, участь у якій потребувала конкурентноспроможності щодо достатнього рівня володіння іноземними

мовами (англійською, німецькою, польською) та успішно реалізувалась для переважної більшості спеціальностей К-ПНУ у межах Програми ЄС Еразмус+. Продемонстровано ефективну діяльність К-ПНУ щодо реалізації завдань Стратегії інтернаціоналізації, яка має на меті активізувати створення та впровадження спільних із зарубіжними партнерами освітніх і наукових проєктів та програм, і як результат – підвищувати якість іншомовної підготовки фахівців, що відкриває можливості обміну досягненнями національних освітніх установ на глобальному полі професійної реалізації, розвитку наукового потенціалу та значно пришвидшує входження ЗВО України у європейські освітні та економічні процеси як активних учасників. Програмам міжнародної академічної мобільності в реалізації цих амбітних завдань, які мають стати однією з фундаментальних платформ мотивації щодо вивчення іноземних мов здобувачами вищої освіти, надано особливі інструменти заохочення.

Ключові слова: інтернаціоналізація; Європейський простір вищої освіти; Програма ЄС Еразмус+; Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, міжнародна академічна мобільність; здобувачі вищої освіти; іноземні мови.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Упродовж ось уже більше двадцяти років, що минули від початку Болонського процесу, мобільність здобувачів вищої освіти залишалася постійною темою в основних документах – міністерських комюніке, викликаючи широкий спектр заходів підтримки, спроби скоординувати дії, залучаючи спеціальні робочі групи, які діяли під різними назвами. Міністерські комюніке регулярно підтверджували центральну роль студентської мобільності для Європейського простору вищої освіти (далі – ЄПВО). Її називали «надзвичайно важливою» (Прага, 2001 рік), «основою для створення ЄПВО» (Берлін, 2003 рік), однією з ключових цілей (Берген, 2005 рік), основним елементом, поряд з мобільністю випускників (Лондон, 2007 рік), «відмінною рисою ЄПВО» (Левен/Лувен-ла-Нев, 2009 рік), однією з трьох ключових цілей (Бухарест, 2012 рік) і центральною ідеєю (Стратегія мобільності ЄПВО, 2012 рік). Зовсім нещодавно Болонський процес сприймався як «прокладання шляху до повномасштабної студентської мобільності» (Париж, 2018) [1, с. 133].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У різні періоди історії ЄПВО тема мобільності здобувачів постійно залишалася однією з головних цілей, адже отримала найвищий рівень пріоритизації в 2009 році, коли в Левені/Лувен-ла-Нев була поставлена мета мобільності – мати 20% випускників ЄПВО до 2020 року з досвідом міжнародної мобільності, а пізніше повторена в стратегії мобільності для кращого навчання в 2012 році. Ця стратегія мобільності для ЄПВО включала десять категорій заходів, які необхідно було прийняти на інституційному, національному та європейському рівнях для досягнення цільового показника 20% до 2020 року [1, с. 134].

Українським університетам делеговано провідну та відповідальну місію щодо практичної реалізації стратегії інтернаціоналізації вищої освіти – створення спільного із міжнародною академічною спільнотою освітнього, наукового та соціокультурного простору для формування індивідуальної конкурентоспроможної матриці реалізації можливостей кожного учасника освітнього процесу.

Мотивація взяти участь у навчальній мобільності залежить від інтересу та належної здатності здобувачів. Відповідно, готовність, як проміжний етап, може або сприяти трансформації усвідомлення у фактичну участь, або не сприяти цьому через відсутність достатньої зацікавленості та/або належної здатності до навчання в умовах мобільності [2, с. 18-19].

У межах імплементації Болонської угоди превалювали не стільки змістовні, скільки формальні аспекти, пов'язані із впровадженням системи кредитів і двоступеневого навчання. Але якщо у європейських країнах таке впровадження розглядалося як інструмент забезпечення широкомасштабної студентської мобільності, то в Україні суттєвого підвищення академічної мобільності не відбулося і до сьогодні, а ці інструменти значною мірою сприймалися як самодостатні цілі [3, с. 15].

Мобільність як один із складників процесу інтернаціоналізації є ефективною платформою для закладів вищої освіти (далі – ЗВО) з різних країн навчатися один в одного та обмінюватися найкращими практиками, підвищуючи у такий спосіб якість вищої освіти загалом. Запровадження Програми ЄС Еразмус+ у 2014 році сприяло подальшому зростанню мобільності студентів та персоналу, пропонуючи також можливості для академічних обмінів країн Болонії з країнами з-поза меж ЄС та широким колом міжнародних країн-партнерів з усього світу. Кількість учасників у сфері вищої освіти досягла позначки в один мільйон за перші три роки існування програми. Ці цифри включають 235 000 студентів, які взяли участь у стажуваннях, та 25 000 випускників, які поїхали на стажування за кордон після завершення навчання. Еразмус+ доводить свою цінність для тих, хто бере в ній участь. 95% студентів стверджують, що вони задоволені або дуже задоволені своїм досвідом. Крім того, 90% студентів відчувають себе більш впевнено і готові до нових викликів саме завдяки Еразмус+. Досвід, отриманий в рамках Програми ЄС Erasmus+, не тільки озброює молодих людей новими навичками і вміннями, але й формує нові знання, специфічні для їхньої галузі. Дев'ять з десяти учасників Еразмус+ покращують свої навички володіння іноземною мовою під час перебування за кордоном, а також стають більш толерантними, відкритими та стійкими [4, с. 10]. Наразі Європейська комісія (ЄК) веде облік та аналітику усіх процесів, які відбуваються у сфері академічної мобільності, досліджуючи методологію та підходи до навчальної мобільності у розрізі вищої, професійної та шкільної освіти, мобільності молоді, освіти дорослих, спорту, інклюзивної мобільності. У полі зору ЄК перебувають цифрові аспекти мобільності, зелена мобільність, партнерська мобільність та збалансована мобільність. ЄК напрацьовує пропозиції для кращого моніторингу навчальної мобільності та рекомендації для промоції навчальної мобільності із вирішенням перепон для її ефективного реалізації [1].

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Метою запропонованого дослідження є виявлення механізмів впливу міжнародної академічної мобільності на підвищення рівня володіння іноземними мовами здобувачами вищої освіти, зокрема у Кам'янець-Подільському університеті імені Івана Огієнка. Окреслена мета передбачила вирішення таких **завдань**:

- з'ясувати ступінь достатньої зацікавленості та/або належної здатності до навчання здобувачів К-ПНУ в умовах міжнародної академічної мобільності шляхом аналізу проведеного опитування;
- визначити інституційний потенціал впровадження міжнародної академічної мобільності у К-ПНУ;
- дослідити характеристики освітньо-наукового середовища К-ПНУ як платформи забезпечення якісних та кількісних показників міжнародної академічної мобільності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Ефективна діяльність К-ПНУ щодо реалізації завдань Стратегії інтернаціоналізації [5] має на меті активізувати створення та впровадження спільних із зарубіжними партнерами освітніх і наукових проєктів та програм, і як результат – підвищувати якість іншомовної підготовки фахівців через дієві механізми впливу, серед яких важлива роль делегована міжнародній академічній мобільності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників, що відкриває можливості обміну досягненнями національних освітніх установ на глобальному полі професійної реалізації, розвитку наукового потенціалу та значно пришвидшує входження ЗВО України у світові освітні та економічні процеси як активних учасників.

Програмам міжнародної академічної мобільності в реалізації цих амбітних завдань Університету Огієнка, які мають стати однією з фундаментальних платформ мотивації щодо вивчення іноземної мови здобувачами вищої освіти, надано особливі інструменти заохочення.

Насамперед наголосимо, що зазначена діяльності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка регулюється низкою необхідних документів, затверджених вченою радою К-ПНУ та введених у дію наказами ректора, а саме:

«Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу К-ПНУ (нова редакція)» [6], «Положенням про реалізацію проєктів програм міжнародної співпраці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» [7], «Порядком організації та проведення конкурсу на участь у Програмі ЄС Еразмус+ за напрямом КА1: навчальна мобільність у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» [8].

Зазначимо, що відділ міжнародних зв'язків К-ПНУ у постійній співпраці з кафедрами університету повсякчас сприяє взаємному партнерству. Загальна кількість довгострокових угод, підписаних із ЗВО зарубіжних країн – 51; міжінституційних угод

у межах Програми ЄС Еразмус+ за напрямом KA171 – 14; підписаних угод із міжнародними організаціями – 22. Станом на травень 2024 року – 87, що закладає основи для розвитку міжнародної академічної мобільності зокрема.

Завдання Програми Еразмус+ 2021-2027 рр. полягає у сприянні академічній мобільності окремих осіб і груп, а також співпраці між ними, підвищенні рівня якості, інклюзії, забезпеченні рівності, прагненні до досконалості, креативності та інновацій на рівні організацій та політик у сфері освіти [9].

Так, у межах Програми ЄС Еразмус+ за напрямом KA171 міжнародна академічна мобільність К-ПНУ здійснюється із такими ЗВО-партнерами Європейського Союзу: Жешувський Університет (Республіка Польща), Академія образотворчих мистецтв імені Яна Матейка (Республіка Польща), Університет імені Яна Длугоша в Ченстохові (Республіка Польща), Університет Сап'єнца (Італійська Республіка), Католицький університет у місті Ружомберок (Словацька Республіка), Університет Константина Філософа в Нітрі (Словацька Республіка), Люблянський університет (Словенія), Гданський університет (Республіка Польща), Поморський університет в Слупську (Республіка Польща), Утенський університет прикладних наук (Литовська Республіка). Окрім програми ЄС Еразмус+ здобувачі вищої освіти К-ПНУ активно беруть участь в інших програмах, спрямованих на розвиток академічної мобільності: Німецька служба академічних обмінів (DAAD), Польська агенція академічних обмінів (NAWA), Стипендіальна програма Уряду Республіки Польща, Національна стипендіальна програма Словацької Республіки, Gaude Polonia та ін.

Заходи з мобільності, що підтримуються в рамках напряму *KA1 Learning mobility of individuals* Програми ЄС Erasmus+, мають на меті досягти такі результати: покращена успішність навчання; покращення можливостей працевлаштування та кар'єрних перспектив; підвищення рівня ініціативності та підприємливості; розширення можливостей для самореалізації та підвищення самооцінки; покращення рівня володіння іноземними мовами та цифровими компетентностями; підвищення міжкультурної обізнаності; більш активна участь у житті суспільства; посилення позитивної взаємодії з людьми різного походження; краща обізнаність про європейський проєкт та цінності ЄС; підвищення мотивації до участі в майбутній (формальній/неформальній) освіті або навчанні після завершення періоду мобільності за кордоном [9, с. 41].

В опитуванні здобувачів вищої освіти К-ПНУ про міжнародну академічну мобільність, який було проведено відділом міжнародних зв'язків у січні 2024 року, взяло участь 479 респондентів: історичний факультет – 15, факультет іноземної філології – 57, природничо-економічний факультет – 66, педагогічний факультет – 69, факультет спеціальної освіти, психології та соціальної роботи – 36, фізико-математичний факультет – 141, факультет фізичної культури – 48, навчально-науковий інститут української філології та журналістики – 47. Кількість респондентів засвідчує інтерес здобувачів до програм міжнародної академічної мобільності, оскільки 77,5% опитаних вказали, що їх цікавить інформація про можливості участі у програмах міжнародної академічної мобільності, 88,6% дали ствердну відповідь на питання щодо отримання інформації про можливості участі у різних формах

міжнародної академічної мобільності, 54,7% із 479 опитаних вказали на важливість отримання такої інформації.

А ось на питання «чи бажаєте брати участь у програмах міжнародної академічної мобільності» відповіді розподілились так: «так» – 34,4%, «не знаю» – 50,3%, «ні» – 15,3%. 73 респондента на питання відкритої форми «Які обставини заважають Вам стати учасником міжнародної академічної мобільності?» вказали на недостатній рівень володіння англійською мовою, решту відповідей можна структурувати за такими групами: «не знаю», «нічого», «неможливість перетину кордону», «немає часу», «страх перед невідомим», «війна в Україні», «сімейні обставини» тощо.

Незважаючи на те, що англійська мова все частіше використовується як *lingua franca*, відсутність навичок іноземної мови, відповідно до звіту Європейської Комісії 2023 року, продовжує залишатися критичною перешкодою для участі в транскордонній мобільності. Студенти та науково-педагогічні працівники можуть зіткнутися з труднощами в іноземній країні, мову якої вони не знають. Було виявлено, що недостатня підготовленість щодо вивчення мови до участі в мобільності погіршує досвід мобільності [2, с. 80].

Зокрема інституційні угоди, які укладаються між ЗВО-партнерами у межах міжнародних програм на участь здобувачів в академічній мобільності, переважно визначають рівень володіння англійською мовою B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Рівень B2 згідно із дескрипторами для академічної англійської мови описаний так:

Таблиця 1

Шкала і дескриптори для академічної англійської мови [10, с. 69, 70]

Академічне слухання	Може зрозуміти основне з лекцій, розмов і доповідей та інших форм академічної/ професійної презентації, складних як за змістом, так і лінгвістично. Може розуміти чітко структуровану лекцію на знайому тему, і записувати деталі, які він/вона вважають важливими, навіть якщо він/вона зосереджується на самих словах, пропускаючи деяку інформацію.
Академічне усне мовлення	Може провести чітку, систематично складену презентацію, підкреслюючи важливі деталі і застосовуючи відповідну допоміжну інформацію. Може спонтанно відхилитись від заготованого тексту і стежити за цікавими думками, висловленими аудиторією, часто при цьому демонструючи неабияку плавність і легкість висловлювання. Може провести чітку, заздалегідь підготовану презентацію, наводячи аргументи на підтримку або спростування певної точки зору, і пояснюючи переваги й недоліки різних підходів. Може відповісти на низку запитань до презентації з певною легкістю і спонтанністю, без жодних зусиль ані для себе, ані для аудиторії.

Академічне читання	Може отримати інформацію, ідеї та точки зору з високоспеціалізованих джерел в межах власної сфери інтересів. Може зрозуміти спеціалізовані статті поза своєю сферою інтересів, якщо він/вона має змогу іноді користуватись словником для підтвердження власної інтерпретації термінології. Може зрозуміти статті та звіти на тему сучасних проблем, в яких автори мають певну позицію чи точку зору.
Академічне письмо	Може написати нарис чи звіт, який систематично розкриває проблему, підкреслюючи важливі моменти й доречно допоміжну інформацію. Може оцінити ідеї чи рішення проблеми. Може написати нарис або звіт, що розкриває проблему, наводячи аргументи на підтримку або спростування певної точки зору, і пояснюючи переваги й недоліки різних підходів. Може синтезувати інформацію та аргументи з різних джерел.

Попри ґрунтовний нормативний супровід забезпечення міжнародної академічної мобільності та переваг участі у ній, є низка важливих передумов успішної її реалізації, що полягає в оновленні методичних підходів у викладанні англійської мови у вітчизняних ЗВО. Зокрема йдеться про розрив між потребами цільової ситуації (ринком праці) та сучасним рівнем володіння мовою, який лежить у відсутності загальноприйнятих критеріїв щодо змісту, методики, побудови курсу, оцінювання та результатів навчання, що відповідають міжнародним стандартам [11, с. 113].

Реалізація низки надважливих завдань є неможливою без суттєвого підвищення рівня володіння іноземними мовами здобувачів вищої освіти К-ПНУ. Як наголошено у «Методичних рекомендаціях щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України» (№ 898 від 25.07. 2023 р.): «Англійська мова та її розвиток повинні стати частиною узгодженої корпоративної культури ЗВО...» [12, с. 2] а «навчання у ЗВО забезпечує завершене формування у студентів потреби вивчення англійської мови з оволодінням нею як засобом спілкування, пізнання, самореалізації та соціальної адаптації в полікультурному світі на основі усвідомлення важливості вивчення іноземних мов, насамперед англійської, як засобу спілкування і пізнання в сучасному світі, підвищення своєї конкурентоспроможності під час економічної та соціальної євроінтеграції».

Міжнародна академічна мобільність, участь у якій потребувала конкурентоспроможності щодо достатнього рівня володіння іноземними мовами (англійською, німецькою, польською), успішно реалізувалась для переважної більшості спеціальностей К-ПНУ у межах Програми ЄС Еразмус+, а саме:

Таблиця 2

Участь здобувачів К-ПНУ у Програмі ЄС Еразмус+ напрямом KA1 Learning mobility of individuals у 2021-2022 н.р., 2022-2023 н.р. та 2023-2024 н.р.

Університет-партнер ЄС	Спеціальність	Рівень володіння англійською мовою відповідно до CERF	Кількість зареєстрованих здобувачів на участь у конкурсі	Кількість переможців
Університет імені Яна Длугоша в Ченстохові	014, 023, 227, 012, 013	B2	10	9
Університет імені Костянтина Філософа в Нітрі	014	B2	10	7
Католицький Університет у Ружомберку	014, 035	B2	7	3
Гданський університет	016, 014, 122, 013	B2	21	9
Академія образотворчих мистецтв імені Яна Матейка	023	B1	5	4
Університет Любляни	017, 231	B2	4	3
Римський університет ла Сап'єнца	035, 122	B2	2	1

Здобувачі К-ПНУ так описують свою участь у міжнародній академічній мобільності:

Ніка Ковальська (спеціальність 035 Філологія), студентка факультету іноземної філології, навчання за Програмою ЄС Еразмус+ за напрямом KA 171, (16.02.2024-15.07.2024) у Католицькому університеті м. Рожумберок (Словацька Республіка): *«Я розпочала свою подорож за програмою Еразмус+ з метою дослідити новий академічний ландшафт і продемонструвати свої здібності в колі європейської академічної спільноти, занурившись у багатство пропонованих знань та досвіду.*

І хоча ці цілі були досягнуті, я відкрила для себе щось набагато глибше на цьому шляху. Програма в Ружомберку не просто забезпечила нове академічне середовище; вона познайомила мене з освітнім підходом, який органічно інтегрує в навчальну програму такі важливі соціальні питання, як гендерні стереотипи, форми дискримінації, глобальні екологічні проблеми тощо.

Моя початкова мотивація перетворилася на усвідомлення того, що освіта вимірюється не лише особистими досягненнями та амбіціями, а й здатністю застосовувати набуті знання для розв'язання нагальних проблем сучасності, сприяння соціальній обізнаності та змінам».

Христина Барчук (спеціальність 014 Середня освіта (Мова та література (англійська, німецька), студентка факультету іноземної філології, навчання за Програмою ЄС Еразмус+ за напрямом КА 171, (16.02.2024-15.07.2024) у Католицькому університеті м. Рожумберок (Словацька Республіка): *«З точки зору професійного та академічного розвитку участь у програмі Erasmus+ була чудовою нагодою здобути нові знання, навички та удосконалити мовну компетентність. Більше того, мені подобалася перспектива культурного обміну, яку Erasmus+ пропонує. Я розуміла, що завдяки цій програмі я познайомлюся із новими людьми, їхніми культурами та традиціями. Із початком навчання дана мотивація лише посилилася і я зрозуміла, що участь в Erasmus+ не є випадковістю в моєму житті».*

Яким же чином підтримувати ефективний темп руху розвитку міжнародної академічної мобільності, а отже й конкурентоспроможних англомовних здобувачів. Відповіді на це запитання, зокрема для К-ПНУ дає базовий документ, з яким щорічно звіряє свою діяльність, а саме Стратегія розвитку К-ПНУ на 2020-2030 роки [13].

Серед основних завдань, які регулюють рух у стратегічному напрямі К-ПНУ є імплементація *Концепції навчання іноземних мов здобувачів вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка до 2030 р.* [14].

Концепція спрямована на вирішення чималої низки завдань, одне з яких і є «сприяння розвитку академічної мобільності здобувачів вищої освіти шляхом спеціальної цільової підготовки обдарованої молоді», використовуючи можливості залучення до освітнього процесу носіїв мови, зокрема англійської та викладання освітніх компонентів англійською мовою [14, с. 3].

Стратегія розвитку К-ПНУ націлена на впровадження в освітній процес викладання навчальних компонентів освітніх програм іноземними мовами, залучення до цього науково-педагогічних працівників Університету, ЗВО України і зарубіжжя, що сприятиме подальшій ефективній інтеграції в міжнародний освітній простір та підвищенню міжнародних рейтингів К-ПНУ [13]. Факультет іноземної філології здійснює викладання майже 60 навчальних дисциплін іноземними мовами, зокрема 32 англійською, що складає приблизно 3% від загального університетського обсягу освітніх компонентів і разом із педагогічним факультетом реалізує англомовне викладання на рівні 5% від загального обсягу аудиторних годин К-ПНУ. Наголошуємо, що ефективно щорічне зростання частки викладання окремих дисциплін англійською мовою – вимога МОН до сучасних ЗВО України і наш Університет володіє ресурсом щодо реалізації цього потенціалу.

Однією із важливих пропозицій оновленої Концепції є пропозиція збільшення аудиторних годин на вивчення іноземних мов (з 8 до 11-12 кредитів ЄКТС), що має сприяти покращенню підготовки здобувачів вищої освіти, зокрема, і до складання ЄВІ з іноземної мови. Історичний факультет вже кілька років поспіль вдало реалізує цю пропозицію, запровадивши викладання іноземної мови впродовж семи семестрів (11 кредитів ЄКТС), чим значно покращує підготовку студентів в межах запропонованих здобувачам освітніх програм. Науково-педагогічні працівники кафедр університету, які отримали міжнародну сертифікацією на рівні B2, спроможні запропонувати викладання окремих модулів чи навіть цілих освітніх компонентів англійською мовою.

В К-ПНУ створена «Платформа академічної мобільності» [15], основними цілями якої є популяризація академічної мобільності серед студентів, підвищення їхньої мотивації вивчення англійської мови та участі у мобільності. Зокрема, вона містить такі компоненти як *Програми міжнародної академічної мобільності*, *Конкурс на участь в Еразмус+*, *Дайджест академічної мобільності*, *Шаблони документів для участі*, *Досвід участі (відео та сертифікати)*, *Новини* тощо.

Важливим інструментом мотивації до участі у програмах академічної мобільності, а відтак покращення рівня володіння англійською мовою, є укладений на платформі MOODLE [16] тест рівня CERF B2, проходження якого є невід'ємним етапом конкурсного відбору учасників академічної мобільності. Тест «English_B2 level test» структуровано за складниками чотирьох мовленнєвих вмінь: *Grammar and Vocabulary*, *Reading and Listening*, *Writing*, *Speaking*, які вимірюються тестами різних типів, а саме Множинний вибір, Есе, Перетягування в тексті, Коротка відповідь, Відповідність, Правильно-Неправильно, тощо. Продуктивні мовленнєві вміння здобувачів вимірюються такими завданнями:

WRITING. Write 200–250 words in answer to one of these questions: Either: *Your teacher has asked you to write an essay about ... Consider the reasons ... and you should also discuss the problems ...* or: *A local magazine wants to publish short articles about ... Describe your ... and also write about the ...*

SPEAKING. *Work in pairs and discuss the future: your future and the future of the ... You should discuss: what you hope to ...; how useful your English skills will be; what you would like to be doing in 20 years' time; what changes you think will happen in ...; whether ... will be better or worse in the future.*

На базі К-ПНУ відкрито сертифікаційний Центр підготовки до міжнародних іспитів «Pearson Test Of English» з вивчення англійської мови, де здобувачі можуть пройти мовну підготовку, пройти тестове випробовування та отримати сертифікат міжнародного зразка.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Підвищення якості підготовки англійськомовних фахівців через дієві механізми впливу, а саме: міжнародну академічну мобільність здобувачів вищої освіти та

науково-педагогічних працівників, є одним з головних завдань реалізації інтернаціоналізації національних університетів, адже відкриває можливості швидкого входження у європейські освітні та економічні процеси у ролі активних учасників.

К-ПНУ націлений на виконання нових завдань щодо вдосконалення процесу реалізації положень Стратегії інтернаціоналізації [5]: формувати нові освітні та наукові пропозиції (проведення спільних наукових досліджень, організація міжнародних конференцій, симпозіумів, конгресів та інших заходів, участь у міжнародних освітніх та наукових програмах, спільна видавнича діяльність тощо) для ефективного використання можливостей проєктів міжнародних програм; поглиблювати партнерські відносини із закордонними ЗВО; розробляти англомовні освітні програми першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, спрямовані на інтеграцію з міжнародними закладами вищої освіти; сприяти розвитку міжнародної академічної мобільності через поступове збільшення частки викладання навчальних дисциплін іноземними мовами; стимулювати участь у міжнародній академічній мобільності здобувачів вищої освіти через оновлення системи нарахування додаткових балів у формуванні рейтингу успішності студентів.

Врахування необхідності подальшої інтеграції вищої освіти України до ЄПВО висуває потребу у постановці та поступовому руху у досягненні відповідних орієнтирів щодо міжнародної мобільності здобувачів [12, с. 3], яка дедалі більше стає рушійною силою у консолідації ЄПВО та потребує ефективної промоції програм мобільності з розширенням можливостей доступу до неї здобувачів вищої освіти з незахищених категорій, здобувачів спеціальностей Середня освіта, що стане ефективним майданчиком передачі отриманого європейського досвіду до наступних поколінь українців.

Вивчення питання міжнародної академічної мобільності та її впливу на володіння іноземними мовами є перспективним напрямом досліджень у психолого-педагогічній площині, що стане подальшим етапом пропонованої наукової розвідки. Презентовані статистичні та документальні матеріали ляжуть в основу досліджень мотиваційного складника учасника міжнародної академічної мобільності К-ПНУ.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Європейський простір вищої освіти в 2020 році, 2020. *Звіт про імплементацію Болонського процесу*, Люксембург, Видавничий дім Європейського Союзу, 2020 / пер. з англ. Міністерство освіти і науки України. Київ: МОН, 214.

2. Study on supporting learning mobility: progress, obstacles and way forward, 2023. *Final report*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, EUROPEAN COMMISSION. ISBN 978-92-68-09040-4. DOI: 10.2766/504434 NC-09-23-518-EN-N.

3. Горбунова, Л., Дебич, М., Зінченко, В., Сікорська, І., Степаненко, І., 2016. Інтернаціоналізація вищої освіти в Україні: методичні рекомендації, Київ: ІВО НАПН України, 58.

4. The EU in support of the Bologna Process Published, 2018 Corporate author(s): Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (European Commission). ISBN 978-92-79-82009-0, 31.

5. Стратегія інтернаціоналізації Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (до 2025 року), 2019. Доступно: <https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSlSlpvUI9ZNjlfRU9hVFAyOUJmY2hyWTIJZGNn/view?resourcekey=0-uOZt2PEAkhAbu8rbDmKKMA>.

6. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу К-ПНУ (нова редакція), 2024. Доступно: <<https://drive.google.com/file/d/1loCd22OHJF-z9v5NxyRQgoMNVrDha8KI/view>>.

7. Положення про реалізацію проєктів програм міжнародної співпраці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, 2020. Доступно: <https://drive.google.com/file/d/1e4QwUCg8yCWMVsj-q_KBCKH6m1WtDpPv/view>.

8. Порядок організації та проведення конкурсу на участь у Програмі ЄС Еразмус+ за напрямом КА1: навчальна мобільність у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, 2023. Доступно: <<https://drive.google.com/file/d/113qhTC4kPTxkpvxxD7cNuQVrkog1xBdE/view>>.

9. Erasmus+ Programme Guide, 2023 Available at: <<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/erasmus-programme-guide>>.

10. CERF 2001: Available at: <<https://rm.coe.int/1680459f97>>.

11. Болайто, Р., Вест, Р., 2017. Інтернаціоналізація українських університетів у розрізі англійської мови: Проєкт «Англійська мова для університетів», Київ: «Видавництво «Сталь», 154. ISBN-978-617-676-124-2.

12. Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України, 2023. Доступно: <<https://mon.gov.ua/npa/metodichni-rekomendaciyi-shodo-zabezpechennya-yakisnogo-vivchennya-vikladannya-ta-vikoristannya-anglijskoyi-movi-u-zakladah-vishoyi-osviti-ukrayini>>.

13. Стратегія розвитку К-ПНУ на 2020-2030 роки, 2020. Доступно: <<https://drive.google.com/file/d/1Wnu9Sjiybwlgd8JDcM2XuTVgPcksKbC4/view>>.

14. Концепції навчання іноземних мов здобувачів вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка до 2030 р., 2022. Доступно: <https://drive.google.com/file/d/1Dy_2hKQg9hFCjScpynuX77Mtk1w-gpvP/view>.

15. Academic Mobility Platform. Available at: <<https://inter.kpnu.edu.ua/uk/academic-mobility-platform-2/>>.

16. MOODLE K-PNU. Доступно: <<https://moodle.kpnu.edu.ua/>>.

INTERNATIONAL ACADEMIC MOBILITY AS A PLATFORM FOR IMPROVING THE LEVEL OF FOREIGN LANGUAGES SKILLS

Natalia Bakhmat,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department of Theory and Methods
Primary Education,
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6248-8468>
bakhmat.nataliya@kpnu.edu.ua

Tetiana Storchova,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of the English Language,
Head of the Office for International Cooperation,
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4830-2062>
storchova.tetyana@kpnu.edu.ua

Alla Khoptiar,

Candidate of Philological Sciences,
Dean of the Faculty of Foreign Philology,
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4277-3856>
khoptyar.alla@kpnu.edu.ua

Abstract. The article focuses on the effective mechanisms of international academic mobility impact on improving the quality of foreign languages skills by applicants for higher education and scientific and pedagogical workers, in particular at the Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University. The degree of sufficient interest and/or appropriate students ability to study in the conditions of international academic mobility was determined by analyzing the survey of the K-PNU applicants. The institutional potential of the introduction of international academic mobility in K-PNU is determined, and the characteristics of the educational and scientific environment of K-PNU as a platform for ensuring the knowledge of foreign languages are studied in the context of qualitative and quantitative indicators of international academic mobility, participation in which required a competitive ability to have a sufficient level of knowledge of foreign languages (English, German, Polish). It is successfully implemented for the vast majority of specialties of K-PNU within the EU Erasmus + Programme. The effective activities of K-PNU to implement the objectives

of the Strategy of internationalization is demonstrated, which aims to intensify the creation and implementation of scientific and educational projects and programs with foreign partners, and as a result - to improve the quality of foreign language training, which opens up opportunities for the exchange of achievements of national educational institutions on the global field of professional implementation, development of scientific potential and significantly accelerates the joining of higher education institutions of Ukraine European educational and economic processes as active participants. International academic mobility programs are given special tools of encouragement in the implementation of these ambitious tasks, which should become one of the fundamental motivation platforms for the study of foreign languages by applicants for higher education.

Keywords: internationalization; European Higher Education Area; EU Erasmus + Programme; Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, international academic mobility; applicants for higher education; foreign languages.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Ievropeyskyi prostir vyshchoi osvity v 2020 rotsi [The European Higher Education Area in 2020], 2020. *Zvit pro implementatsiiu Bolonskoho protsesu*, Liuksemburh, Vydavnychiy dim Yevropeiskoho Soiuzu, 2020 / per. z anhl. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. Kyiv: MON, 214.
2. Study on supporting learning mobility: progress, obstacles and way forward, 2023. *Final report*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, EUROPEAN COMMISSION. ISBN 978-92-68-09040-4. DOI: 10.2766/504434 NC-09-23-518-EN-N.
3. Horbunova, L., Debych, M., Zinchenko, V., Sikorska, & I., Stepanenko, I., 2016. *Internatsionalizatsiia vyshchoi osvity v Ukraini* [Internationalization of higher education in Ukraine]: metodychni rekomendatsii, Kyiv: IVO NAPN Ukrainy, 58.
4. The EU in support of the Bologna Process Published, 2018 Corporate author(s): Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (European Commission). ISBN 978-92-79-82009-0, 31.
5. *Stratehiia internatsionalizatsii Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka (do 2025 roku)* [Internationalization strategy of Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University (until 2025)], 2019. Dostupno: <https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSlSpvUI9ZNjlfRU9hVFAyOUJmY2hyWTJIZGNn/view?resourcekey=0-uOZt2PEAKhAbu8rbDmKKMA>.
6. *Polozhennia pro poriadok realizatsii prava na akademichnu mobilnist uchasyukiv osvitnoho protsesu K-PNU (nova redaktsiia)* [Regulations on the procedure for implementing the right to academic mobility of participants in the educational process of K-PNU (new edition)], 2024. Dostupno: <<https://drive.google.com/file/d/1loCd220HJF-z9v5NxyRQgoMNVrDha8KI/view>>.

7. Polozhennia pro realizatsiiu proektiv proham mizhnarodnoi spivpratsi Kamianets-Podilskoho natsionalnogo universytetu imeni Ivana Ohienka [Regulations on the implementation of projects of international cooperation programs of Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University], 2020. Dostupno: <https://drive.google.com/file/d/1e4QwUCg8yCWMVsJ-q_KBCKH6m1WtDpPv/view>.

8. Poriadok orhanizatsii ta provedennia konkursu na uchast u Prohami YeS Erasmus+ za napriamom KA1: navchalna mobilnist u Kamianets-Podilskom natsionalnomu universyteti imeni Ivana Ohienka [The procedure for organizing and conducting a competition for participation in the EU Erasmus+ Program under the direction of KA1: educational mobility at Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University], 2023. Dostupno: <<https://drive.google.com/file/d/113qhTC4kPTxkpvxxD7cNuQVrkog1xBdE/view>>.

9. Erasmus+ Programme Guide, 2023 Available at: <<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/erasmus-programme-guide>>.

10. CERF 2001: Available at: <<https://rm.coe.int/1680459f97>>.

11. Bolaito, R., & Vest, R., 2017. Internatsionalizatsiia ukrainskykh universytetiv u rozrizi anhliiskoi movy [Internationalization of Ukrainian universities in terms of the English language]: *Proiekt «Anhliiska mova dlia universytetiv»*, Kyiv: «Vydavnytstvo «Stal», 154. ISBN-978-617-676-124-2.

12. Metodichni rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakisnoho vyvchennia, vykladannia ta vykorystannia anhliiskoi movy u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy [Methodological recommendations for ensuring quality study, teaching and use of the English language in higher education institutions of Ukraine], 2023. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/npa/metodichni-rekomendaciyi-shodo-zabezpechennya-yakisnogo-vivchennya-vikladannya-ta-vikorystannya-anglijskoyi-movi-u-zakladah-vishoyi-osviti-ukrayini>>.

13. Stratehiiia rozvytku K-PNU na 2020-2030 roky [Development strategy of K-PNU for 2020-2030], 2020. Dostupno: <<https://drive.google.com/file/d/1Wnu9Sjiybwlgd8JDCM2XuTVgPcksKbC4/view>>.

14. Kontseptsii navchannia inozemnykh mov zdobuvachiv vyshchoi osvity v Kamianets-Podilskom natsionalnomu universyteti imeni Ivana Ohienka do 2030 r. [Concepts of learning foreign languages for students of higher education at Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University until 2030], 2022. Dostupno: <https://drive.google.com/file/d/1Dy_2hKQg9hFCjScpynuX77Mtk1w-gpvP/view>.

15. Academic Mobility Platform. Available at: <<https://inter.kpnu.edu.ua/academic-mobility-platform-2/>>.

16. MOODLE K-PNU. Dostupno: <<https://moodle.kpnu.edu.ua/>>.